

**"VILL VI NÅ
TONÅRINGARNA
- FRÅGA DEM
VAD DE VILL"**
LIVSSTIL. SID 14-15

DOKUMENT. SID 10-13
**ÖKAT ANTAL
SOM VÅRDAS FÖR
SPELBEROENDE
I SVERIGE**

Dagen

FREDAG 26 JANUARI 2024
DAGEN.SE

”Herren är pålitlig och god, därför
visar han syndarna vägen.
Psaltaren 25:8

FÖRINTELSENS MINNESDAG

FOTO: DANIEL WESTRAND

RUTH FÖDDES TILL LJUDET AV SS SKOTT

Förintelseöverlevaren Ruth och
dottern Susan om familjens
flykt och det nya judehatet.

LIVSSTIL. SID 16-17

**FÅR BINDEFELDS
STIPENDIUM**
NYHETER. SID 4

FOTO: JESSICA GOW/TT

**"VAD HÄNDER NÄR
DE ÖVERLEVANDE
FÖRSVINNAR?"**
DEBATT. SID 3

FOTO: MAHMOUD ILLEAN/TT

**ÖKAT INTRESSE
FÖR MINNESDAGEN**
NYHETER. SID 4-5

FOTO: PONTUS LUNDAHL/TT

**FÖRR VAR VI
ETT TRYGGT
LAND FÖR
JUDAR**

CHEFREDAKTÖREN HAR ORDET. SID 2

POSTIDNINGA

Nyhetschef: David Wingren 08-619 24 24, nyhetschefen@dagen.se
 Printredaktör: Albin Larsson 08-619 24 77, albin.larsson@dagen.se

Ökat intresse för Förintels

Minst en tredjedel av kommunerna uppmärksammar Förintelsens minnesdag på lördag med arrangemang

Minst en tredjedel av landets kommuner uppmärksammar Förintelsens minnesdag på lördag med biblioteksutställningar, minnehögtider eller andra arrangemang för allmänheten. Myndigheten Forum för levande historia märker att intresset för minnesdagen blivit allt större i Sverige.

Nu på lördag infaller alltså minnesdagen för Förintelsens offer. I 25 år har dagen, som alltid infaller den 27 januari – dagen då koncentrationslägret i Auschwitz befriades 1945 – högtidligt hållits i Sverige. Och över tid tycks intresset för att uppmärksamma minnesdagen ha blivit allt större.

Allt fler arrangemang

Johan Perwe, pressansvarig på myndigheten Forum för levande historia, säger att minnesdagen numera "har blivit institutionaliserad i samhället".

– Vi märker att det för varje år blir det allt fler arrangemang. Inte minst såg vi det i samband med 75-årsdagen av Auschwitz befrielse att intresserat ökade. Något liknande räknar vi med nästa år, när 80-årsdagen infaller.

98 av landets 290 kommuner – alltså en tredjedel av kommunerna – uppger för Dagen att de inom ra-

men kommunal verksamhet i år kommer uppmärksamma Förintelsens minnesdag genom utställningar, minnesceremonier, fackeltåg eller kulturevenemang som vänder sig till allmänheten.

Johan Perwe.

94 kommuner uppger att de inte uppmärksammar minnesdagen med något som vänder sig till allmänheten, men i många av dessa kommuner behandlas Förintelsen i undervisning på de kommunala skolorna. I Hjo kommun visas exempelvis filmen Schindlers List för samtliga högstadieläver på kommunens skolor. Många kommunala bibliotek som inte anordnar någon utställning ställer ändå fram relevanta böcker ur sortimentet på någon synlig plats.

100 av landets 290 kommuner har inte besvarat frågan om hur Förintelsens minnesdag uppmärksammas.

Svårt att navigera

Ett av de större evenemangen för att uppmärksamma minnesdagen äger rum i Göteborg, där bland annat kommunen, länsstyrelsen och Judiska församlingen i Göteborg tillsammans bjuder in till det

årligen återkommande "Samling för demokrati". Av säkerhetsskäl kommer emellertid årets samling inte att vara lika öppen som tidigare års samlingar. Evenemanget kommer spelas in och sändas på nätet i efterhand.

"Vi vill inte kommentera varför vi gör respektive säkerhetsåtgärd, eller gå in mer på detaljer kring säkerhetsarbetet. Åtgärderna grundar sig i en säkerhetsanalys som vi har gjort tillsammans med polismyndigheten där vi bland annat vägt in omvärldsläget", skriver Viktor Löfving, handläggare vid Länsstyrelsen Västra Götaland, i en kommentar till Dagen.

I en annan kommun uppger kulturchefen i samtal med Dagen att det, med anledning av omvärldssi-

tuationen och det pågående kriget mellan Israel och Hamas, är svårt att veta hur kommunen bör navigera när det gäller uppmärksamhet kring Förintelsens minnesdag.

Kostnadsfri möjlighet

Många av de kommuner som uppmärksammar minnesdagen genom något öppet arrangemang bjuder in till utställningar om Förintelsen på de kommunala biblioteken. Utställningsmaterialen har i nästan samtliga fall hämtats från Forum för levande historia.

– Det är en kostnadsfri möjlighet för bibliotek och andra att uppmärksamma minnesdagen genom att helt enkelt skriva ut våra miniatyrtställningar på A3-papper som sätts upp, säger Johan Perwe på myndigheten.

Forum för levande historia själv arrangerar på lördag en minnesceremoni i Eric Ericsonhallen i Stockholm. Bland talarna finns statsminister Ulf Kristersson och Förintelseöverlevarna Lea Gleitman och Piotr Zettinger. Kronprinsessparet, flera ministrar och partiledare närvarar också vid ceremonin, som direktsänds på SVT Play klockan 17.00.

FÖRINTELSENS MINNESDAG

- Minnesdagen för Förintelsens offer infaller varje år den 27 januari – det datum då koncentrationslägret i Auschwitz befriades 1945.
- I Sverige har dagen högtidligt hållits sedan 1999. FN deklarerade dagen som internationell minnesdag sex år senare, 2005.
- Minst en tredjedel av Sveriges kommuner uppmärksammar dagen med något slags arrangemang som vänder sig till allmänheten.

Arash Asadi
 arash.asadi@dagen.se
 08-619 24 00

Forskarduo får Bindefelds stipendium

Forskarna Christer Mattsson och Thomas Johansson tilldelas 2024 års stipendium ur Micael Bindefelds stiftelse till minne av Förintelsen. De ska forska om hur Förintelsen påverkar andra och tredje generationens överlevande.

När de tyska trupperna kapitulerade 1945 var andra världskriget, och därmed Förintelsen, över. Men Förintelsens effekter pågår än i dag, säger forskarduo som tilldelas stipendiet.

– Många överlevande som kom till Sverige valde att tränga bort allt det judiska. Deras barn döptes och konfirmerades i statskyrkan, säger Thomas Johansson, professor i pedagogik vid Göteborgs universitet.

– Nästan 80 år senare pågår nu traumabehandlingen i andra och tredje generationen, säger Christer Mattsson, föreståndare vid Segerstedtinstitutet.

Under tio år har de två forskarna forskat om nazismen: dess antisemitiska idévärld och hur rekrytering till rörelsen, liksom avhopp från den, går till.

Christer Mattsson och Thomas Johansson tilldelas 2024 års stipendium ur Micael Bindefelds stiftelse till minne av Förintelsen. FOTO: ARASH ASADI

– Men så har vi alltid tänkt att en pusselbit har saknats i vår forskning, nämligen den som handlar om nazisternas offer som överlevde Förintelsen, säger Thomas Johansson.

Han och Christer Mattsson får nu stipendiet, om 400 000 kronor, för ett forskningsprojekt "om hur Förintelsen påverkat andra och tredje generationens överlevandes uppväxt i familjer där man medve-

tet eller omedvetet valt att radera sin judiska härkomst".

Stipendiaterna har redan påbörjat arbetet med projektet och haft kontakt med runt hälften av de 30 personer som ska intervjuas. Nu hoppas de att ytterligare åttioåringar till förintelseöverlevande som läser den här artikeln ska kontakta dem.

– Det vi hittills sett är att i de fall då första generationen mätt så

dåligt att man inte kunnat härbergära traumat inom sig, så har både traumat och den judiska identiteten överförts till andra och även tredje generationen. Har man varit mer framgångsrik i att inte läcka över traumat har kopplingen till judiska blivit betydligt svagare, säger Christer Mattsson.

Ska bli bok

Forskningsresultatet ska presenteras nästa sommar, dels i ett par vetenskapliga artiklar, dels i en populärvetenskaplig bok. Stiftelsens initiativtagare och ordförande Micael Bindefeld hoppas att boken ska nå ut till landets alla skolor.

– Berättelserna om andra och tredje generationens överlevande är viktiga och behöver spridas. Hela idén med stiftelsens arbete är att bidra till att berättelser får vingar och når olika grupper av människor, säger han.

Arash Asadi
 arash.asadi@dagen.se
 08-619 24 00

**DAGEN
 UNDERSÖKER:**
 Så uppmärksammar kommunerna Förintelsens minnesdag